

**EIROPAS SAVIENĪBAS
PADOME**

**Briselē, 2010. gada 15. novembrī (24.11)
(OR. en)**

16156/10

LIMITE

**DROIPEN 130
MIGR 115
CODEC 1248**

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja
Iepr. dok. Nr.:	157575/10 DROIPEN 117 MIGR 110 CODEC 1142
Temats:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, ar kuru atceļ Pamatlēmumu 2002/629/TI – projekta teksta galīgās redakcijas apstiprināšana nolūkā panākt vienošanos pirmajā lasījumā

Further to the submission by the Commission of the above proposal in March 2010 and the general approach of the Council reached at the Council (JHA) on 4 June 2010, the LIBE/FEMM Committees of the European Parliament adopted draft amendments to this initiative during an orientation vote held on 2 September 2010.

Subsequently, the Presidency, acting on behalf of the Council, entered into negotiations with representatives of the European Parliament and of the Commission with a view to reaching an agreement on the text in first reading.

Three trilogues took place on 14 September, 5 October and 27 October respectively. Each trilogue was prepared at Council level by the Working Party on Substantive Criminal Law (DROIPEN) on the basis of a table submitted by the Presidency comparing the positions of the institutions and submitting compromise proposals.

A fourth trilogue took place on 11 November. The position of the Council was prepared by JHA Counsellors and discussed in Coreper on 3 November 2010.

The Presidency submits in Annex a consolidated version of the text. Parts which are underlined indicate the changes compared to the Council general approach of 4 June 2010. **Parts which are underlined and in bold** indicate recent changes brought to the text.

The text contained in Annex is submitted to Coreper as a package for a final compromise with the European Parliament, bearing in mind that the vote on this file in the LIBE/FEMM committee is scheduled for 29-30 November 2010.

The Presidency is of the opinion that an agreement in first reading is possible and should be based on two elements.

1. Maintaining the Council position on major issues of substantive criminal law

As discussed previously in Coreper, the European Parliament insisted strongly from the start on four issues which were of fundamental importance for it:

- **The level of penalties** (Article 4): the Parliament insists on levels of 6 and 12 years whereas the Council cannot accept levels above 5 and 10 years;
- **The extraterritorial jurisdiction** (Article 9): the European Parliament insists on establishing jurisdiction for offences committed by an habitual resident, whereas Coreper clearly indicated that such extension is not acceptable and that there is no margin of manoeuvre;
- **The criminalisation of the users of services of trafficking in human beings** (Article 15(4)) which is requested by the Parliament but which most delegations strongly oppose;
- **The Anti-Trafficking Coordinator.**

These issues were crucial because they are related to fundamental principles of criminal law or raised institutional issues. Discussions in Council demonstrated that the first three issues were the primary source of concerns of delegations with regard to negotiations with the Parliament, including for future instruments in this sector. Following the mandate given to it by the Council's bodies, the Presidency has therefore firmly maintained the position of the Council on these first three points which soon made the negotiation very difficult.

At the last trilogue which took place on 11 November 2010, the Parliament made it very clear that an agreement on this instrument without any flexibility from the Council on these issues seemed difficult to achieve. However, the Parliament remained open to trying to find an adequate balance in the context of a package.

2. Finding a compromise on the Anti-Trafficking Coordinator

In the Stockholm Programme, the European Council invited “*the Council to consider establishing an EU Anti-Trafficking Coordinator (ATC) and, if it so decides, to determine the modalities therefore in such a way that all competences of the Union can be used in the most optimal way in order to reach a well coordinated and consolidated EU policy against trafficking*”. The Commission has already opened a vacancy for a high level post with a five years mandate for an ATC in its DG Home Affairs. The selection procedure will end in a few weeks.

For the European Parliament, the initiative taken by the Commission is not enough to ensure that an ATC is established on a permanent basis. Consequently, the European Parliament insists on creating a legal basis for the ATC through a specific Article in this Directive. The Presidency's attempts to limit references to the ATC to the recitals were rejected.

It is very clear that the only way to reach an agreement on this Directive, in the short or long term, especially without having to change the Council position on the three issues mentioned above, will imply to move in the direction of the Parliament, to some extent, on this key issue of the ATC.

Both the Council and the Commission insisted on the fact that the Directive is directed to Member States and that it is therefore not an appropriate instrument to regulate issues relating to the ATC itself. The Presidency is of the opinion that this position must be maintained and should constitute a red line for the Council.

This being said, the Presidency is also of the opinion that this still leaves some room for manoeuvre for a compromise ensuring sufficient visibility for the ATC in the operative part of the instrument without making this Directive a legal basis for the ATC.

The Presidency suggests to insert an Article 16a which would be drafted along the following lines:

“Article 16a

Coordination of the EU approach on trafficking in human beings

In order to contribute to a coordinated and consolidated approach of the European Union against trafficking in human beings, Member States shall facilitate the tasks of the Anti-Trafficking Coordinator (ATC). In particular Member States shall transmit to the ATC relevant information, including information referred to in Article 16, in order to enable the ATC to report [every two years] [on a regular basis] on the progress made in the fight against trafficking in human beings."

Other changes proposed by the Presidency following the last trilogue are highlighted in the Annex. The Presidency is of the opinion that these are of minor importance compared to the issues detailed above, but insists on the fact that they form part of the package.

The Presidency is of the opinion that the flexibility demonstrated by the European Parliament on the main substantive criminal law issues with a view to reaching a first reading agreement provides an opportunity that should be seized.

In the light of the above, Coreper is invited to accept the compromise package contained in the Annex.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, ar kuru atceļ

Pamatlēmumu 2002/629/TI

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 82. panta 2. punktu un 83. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Cilvēku tirdzniecība ir smags noziedzīgs nodarījums, kas bieži tiek pastrādāts organizētās noziedzības ietvaros, un tā ir rupjš cilvēktiesību pārkāpums, ko nepārprotami aizliedz Eiropas Savienības Pamattiesību harta. (...) Cilvēku tirdzniecības novēršana un apkarošana ir ES un dalībvalstu prioritāte.
- (1.a) Šī direktīva ir daļa no vispārējās rīcības, kas vērsta pret cilvēku tirdzniecību un ietver rīcību, kurā iesaistītas trešās valstis, kā nosaka "Darbības dokuments par to, kā stiprināt ES ārpolitikas aspektu, aktīvi apkarojot cilvēku tirdzniecību, – ceļā uz ES vispārējām cilvēku tirdzniecības apkarošanas darbībām". Šajā sakarā būtu jārīkojas trešās valstīs, kas ir cietušo izcelsmes un pārvietošanas valstis, lai palielinātu izpratni, mazinātu neaizsargātību, sniegtu atbalstu un palīdzētu cietušajiem, cīnītos pret cilvēku tirdzniecības pamatcēloņiem un sniegtu atbalstu valstīm atbilstošu tiesību aktu izstrādē cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā.
- (1.b) Šajā direktīvā ir atzīts, ka cilvēku tirdzniecība ir tāda parādība, ko raksturo dzimuma aspekts, un ka sieviešu tirdzniecība un vīriešu tirdzniecība nereti notiek atšķirīgos nolūkos. **Šī iemesla dēļ arī palīdzības un atbalsta pasākumiem attiecīgos gadījumos jābūt tādiem, kuros nemts vērā dzimuma aspekts.** Atkarībā no attiecīgās nozares var būt atšķirīgi virzītājspēki, piemēram, cilvēku tirdzniecība seksa industrijas vajadzībām vai ekspluatācijai tādās jomās kā būvdarbi, lauksaimniecība vai mājkalpība.
- (2) Eiropas Savienība ir apņēmusies novērst un apkarot cilvēku tirdzniecību un aizsargāt cilvēku tirdzniecībā cietušo personu tiesības. Šajā nolūkā tika pieņemts Padomes Pamatlēmums 2002/629/TI (2002. gada 19. jūlijs) par cilvēku tirdzniecības apkarošanu un ES plāns par labāko praksi, standartiem un procedūrām cilvēku tirdzniecības apkarošanai un novēršanai (2005/C 311/01). (...) Turklāt nepārprotama prioritāte cīņai pret cilvēku tirdzniecību ir piešķirta Eiropadomes pieņemtajā Stokholmas programmā. Būtu jāparedz arī citi pasākumi, piemēram, atbalsts tādu vispārēju un kopēju ES rādītāju izstrādei, ar kuriem noteiktu cilvēku tirdzniecībā cietušas personas, izmantojot pieredzes apmaiņu starp visiem attiecīgajiem dalībniekiem, jo īpaši valsts un privātiem sociālajiem dienestiem.

- (2.a) Būtu jāturpina dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu sadarbība nolūkā uzlabot cīņu pret cilvēku tirdzniecību. Šajā ziņā ir svarīga cieša pārrobežu sadarbība, tostarp informācijas un pieredzes apmaiņa, kā arī nepārtraukts atklāts dialogs starp dalībvalstu policijas, tiesu un finanšu iestādēm. Būtu jāsekmē cilvēku tirdzniecības gadījumu izmeklēšanas un attiecīgas kriminālvajāšanas koordinācija, stiprinot sadarbību ar Eiropolu un Eurojust, veidojot kopējas izmeklēšanas grupas un īstenojot Padomes Pamatlēmumu 2009/948/TI par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā.
- (2.b) Dalībvalstīm būtu jāsekmē pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbība un ar tām cieši jāsadarbojas, ieskaitot atzītas un šajā jomā aktīvas nevalstiskās organizācijas, kas strādā ar cilvēku tirdzniecībā cietušām personām, jo īpaši attiecībā uz politikas izstrādes iniciatīvām, informēšanas un izpratnes vairošanas kampaņām, pētniecības un izglītības programmām, apmācību, kā arī cilvēku tirdzniecības apkarošanas pasākumu ietekmes novērošanu un novērtēšanu.
- (3) Šajā direktīvā tiek pieņemta integrēta, visaptveroša un uz cilvēktiesībām balstīta pieeja cīņai pret cilvēku tirdzniecību, un, to īstenojot, būtu jāņem vērā Padomes Direktīva 2004/81/EK (2004. gada 29. aprīlis) par uzturēšanās atļaujām, kas izdotas tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri vai bijuši iesaistīti darbībās, kas veicina nelegālo imigrāciju, kuri sadarbojas ar kompetentajām iestādēm, un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/52/EK (2009. gada 18. jūnijs), ar ko nosaka minimālos standartus sankcijām un pasākumiem pret darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi. Šīs direktīvas galvenie mērķi ir stingrāka novēršana, saukšana pie kriminālatbildības un cietušo tiesību aizsardzība. Šajā direktīvā tiek ņemta vērā arī izpratne par cilvēku tirdzniecības dažādo veidu kontekstu, un tās mērķis ir nodrošināt, lai pret katru tirdzniecības veidu tiktu vērsti visefektīvākie pasākumi.
- (3.a)** Bērni ir neaizsargātāki, tāpēc ir lielāks risks, ka tie varētu ciest cilvēku tirdzniecībā. Piemērojot šīs direktīvas noteikumus, atbilstoši Eiropas Savienības Pamattiesību hartai un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijai par bērna tiesībām pirmkārt jāņem vērā bērna intereses.

- (4) ANO 2000. gada Protokols par cilvēku tirdzniecības, jo sevišķi tirdzniecības ar sievietēm un bērniem, novēršanu, apkarošanu un sodīšanu par to un Eiropas Padomes 2005. gada Konvencija par cīņu pret cilvēku tirdzniecību ir būtiski pasākumi starptautiskās sadarbības veicināšanā cīņai pret cilvēku tirdzniecību. Jāatzīmē, ka Eiropas Padomes konvencijā ir iekļauts izvērtēšanas mehānisms, kas sastāv no ekspertu grupas cilvēku tirdzniecības apkarošanai (*GRETA*) un no pušu komitejas. (...) *Lai nepieļautu centienu dublēšanu, būtu jāsekmē koordinācija starp tām starptautiskajām organizācijām, kuru kompetencē ir rīcība pret cilvēku tirdzniecību.*
- (4.a) Šī direktīva neskar neizraidīšanas principu saskaņā ar 1951. gada 28. jūlija Konvenciju par bēgļu statusu (Ženēvas Konvencija) *un atbilstoši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. pantam un 19. panta 2. punktam.*
- (5) Lai cīnītos pret nesenām tendencēm cilvēku tirdzniecībā, ar šo direktīvu pieņem plašāku koncepciju par to, kas būtu uzskatāms par cilvēku tirdzniecību, nekā Pamatlēmumā 2002/629/TI, un tādēļ tā ietver ekspluatācijas papildu izpausmes. Šīs direktīvas kontekstā piespiedu ubagošana uzskatāma par piespiedu darbu vai pakalpojumu sniegšanu, kā definēts Starptautiskās Darba organizācijas 1930. gada 29. jūnija Konvencijā Nr. 29 par piespiedu darbu. Tādējādi ekspluatācija ubagošanas nolūkos, tostarp cilvēku tirdzniecībā cietušas *atkarīgas* personas izmantošana ubagošanas nolūkos (...), cilvēku tirdzniecības definīcijas piemērošanas jomā ietilpst tikai tad, ja var konstatēt visas piespiedu darba vai pakalpojumu pazīmes. Ņemot vērā atbilstīgo judikatūru, tas, cik vērā ņemama ir piekrišana sniegt šādu pakalpojumu, būtu jāizvērtē katrā gadījumā atsevišķi. Tomēr, ja ir iesaistīts bērns, iespējama piekrišana nekad nebūtu jāuzskata par vērā ņemamu. Termins "izmantošana kriminālās darbībās" būtu jāsaprot kā personas izmantošana, lai *inter alia* veiktu kabatu zādzības, veikalu apzagšanu, narkotiku *tirdzniecību* un citas līdzīgas darbības, par ko paredzēti sodi un kas saistītas ar finansiālu ieguvumu. Šī definīcija ietver arī cilvēku tirdzniecību orgānu izņemšanas nolūkos, kas ir rupjš cilvēka cieņas un fiziskās neaizskaramības pārkāpums, kā arī cita veida rīcību (...), piemēram, nelikumīgas adopcijas vai piespiedu laulību gadījumus, ja var konstatēt cilvēku tirdzniecības pazīmes.

- (6) Šajā direktīvā noteikto sodu apmērs atspoguļo to, ka dalībvalstīs pieaug satraukums par to, kā attīstās cilvēku tirdzniecības parādība. Šā iemesla dēļ šajā direktīvā par pamatu tiek izmantoti Padomes 2002. gada 24. un 25. aprīļa secinājumi par izmantojamo pieeju attiecībā uz sodu tuvināšanu (3. un 4. līmenis). Ja nodarījums ir izdarīts konkrētos apstākļos, piemēram, pret cietušo, kas bijis īpaši neaizsargāts, sodam vajadzētu būt bargākam. Saistībā ar šo direktīvu par īpaši neaizsargātām personām būtu jāuzskata vismaz bērni. Starp citiem faktoriem, ko var ņemt vērā, vērtējot cietušās personas neaizsargātību, var būt, piemēram, dzimums, grūtniecība, veselības stāvoklis un invaliditāte. Ja nodarījums ir īpaši smags, piemēram, ja ir bijusi apdraudēta cietušā dzīvība vai nodarījums ietvēris smagu vardarbību, piemēram, spīdzināšanu, narkotiku/zāļu piespiedu lietošanu, izvarošanu vai citus smagas psiholoģiskās, fiziskās vai seksuālās vardarbības veidus, vai ar to kādā citā veidā nodarīts nopietns kaitējums cietušajam, tas būtu jāatspoguļo ar īpaši bargu sodu. Kad šajā direktīvā ir minēta nodošana, tā jāinterpretē atbilstoši Padomes Pamatlēmumam 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm. **Sprieduma izpildē būtu jāņem vērā izdarītā nodarījuma smagums.**
- (6.a) Cīņā pret cilvēku tirdzniecību būtu pilnībā jāizmanto pastāvošie instrumenti, kas attiecas uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu izņemšanu un konfiskāciju, piemēram, ANO Konvencija pret transnacionālo organizēto noziedzību un tās protokoli, Eiropas Padomes 1990. gada Konvencija par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, meklēšanu, izņemšanu un konfiskāciju, Padomes Pamatlēmums 2001/500/TI (2001. gada 26. jūnijs) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nozieguma rīku un noziedzīgi iegūto līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, iesaldēšanu, arestēšanu un konfiskāciju un Padomes Pamatlēmums 2005/212/TI (2005. gada 24. februāris) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju. Būtu **jāveicina** tas, lai šajā direktīvā minēto nodarījumu izdarīšanai izmantotos nozieguma rīkus un šādos nodarījumos iegūtos līdzekļus pēc to izņemšanas vai konfiskācijas izmantotu, lai atbalstītu palīdzības sniegšanu cietušajiem un to aizsardzībai, tostarp kompensācijām cietušajiem un ES pārrobežu tiesībaizsardzības darbībām cilvēku tirdzniecības apkarošanai.

- (7) Saskaņā ar attiecīgo dalībvalstu tiesību sistēmu pamatprincipiem cilvēku tirdzniecībā cietušie būtu jāaizsargā no saukšanas pie kriminālatbildības vai sodīšanas par tādām noziedzīgām darbībām kā viltotu dokumentu izmantošana vai noziedzīgi nodarījumi, kas noteikti tiesību aktos par prostitūciju vai imigrāciju, ja viņi tikuši piespiesti veikt minētās darbības un šāda piespiešana bijusi tiešas sekas tam, ka viņi pakļauti cilvēku tirdzniecībai. Minētās aizsardzības mērķis ir aizsargāt cietušo personu cilvēktiesības, nepieļaut to, ka viņi atkārtoti nonāk cietušo lomā, un mudināt viņus iesaistīties kriminālprocesā kā lieciniekiem pret nodarījumu izdarītājiem. Šis aizsardzības līdzeklis neizslēdz saukšanu pie kriminālatbildības vai sodīšanu par nodarījumiem, ko persona ir izdarījusi vai kuros piedalījusies tīši.
- (8) Lai nodrošinātu ar cilvēku tirdzniecību saistītu pārkāpumu sekmīgu izmeklēšanu un saukšanu pie kriminālatbildības, šādu procedūru uzsākšanai principā nevajadzētu būt atkarīgai no cietušās personas paziņojuma vai sūdzības. Gadījumos, kad tas ir vajadzīgs nodarījuma (...) veida dēļ, kriminālvajāšanai vajadzētu būt atļautai pietiekami ilgu laikposmu pēc tam, kad cietušais sasniedzis pilngadību. Pietiekami ilga kriminālvajāšanai paredzētā laikposma ilgums būtu jānosaka atbilstīgi attiecīgās valsts tiesību aktiem. Tiesībaizsardzības iestāžu amatpersonām un prokuroriem vajadzētu būt atbilstoši apmācībai – arī nolūkā uzlabot starptautisko tiesībaizsardzību un tiesu iestāžu sadarbību. Tiem, kuri atbildīgi par minēto nodarījumu izmeklēšanu un saukšanu pie kriminālatbildības, vajadzētu būt pieejamiem arī tādiem izmeklēšanas līdzekļiem, ko izmanto organizētās noziedzības vai citu smagu noziegumu gadījumos, piemēram, komunikācijas pārtveršana, slepena uzraudzība, tostarp elektroniska uzraudzība, banku kontu pārraudzība vai cita veida finanšu izmeklēšana.
- (9) Lai nodrošinātu tādu starptautisku noziedzīgu grupējumu efektīvu saukšanu pie kriminālatbildības, kuru darbības centrs atrodas kādā no dalībvalstīm un kuri nodarbojas ar cilvēku tirdzniecību trešās valstīs, būtu jānosaka jurisdikcija attiecībā uz nodarījumiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību, gadījumos, kad nodarījuma izdarītājs ir tās valstspiederīgais un nodarījums ir izdarīts ārpus minētās dalībvalsts teritorijas. Tāpat jurisdikciju var noteikt arī tajos gadījumos, kad nodarījuma izdarītājs ir kādas dalībvalsts pastāvīgais iedzīvotājs, cietušais ir šādas valsts valstspiederīgais vai pastāvīgais iedzīvotājs vai nodarījums ir izdarīts tādas juridiskas personas labā, kas dibināta kādas dalībvalsts teritorijā, bet nodarījums ir izdarīts ārpus minētās dalībvalsts teritorijas.

- (10) Padomes Direktīvā 2004/81/EK (2004. gada 29. aprīlis) par uzturēšanās atļaujām, kas izdotas tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri vai bijuši iesaistīti darbībās, kas veicina nelegālo imigrāciju, kuri sadarbojas ar kompetentajām iestādēm, ir paredzēta uzturēšanās atļaujas izsniegšana tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cietuši cilvēku tirdzniecībā, bet Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā regulē to, ka tiek īstenotas Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, tostarp aizsardzību pret izraidīšanu, savukārt šajā direktīvā tiek noteikti īpaši aizsardzības pasākumi visiem cilvēku tirdzniecībā cietušajiem. Tādējādi šī direktīva neattiecas uz to uzturēšanās nosacījumiem dalībvalstu teritorijā.
- (11) Cilvēku tirdzniecībā cietušajiem jābūt iespējai efektīvi īstenot savas tiesības. Tādēļ cietušajiem vajadzētu būt pieejamai palīdzībai un atbalstam pirms kriminālprocesa sākuma, tā laikā un atbilstošu laiku pēc tā beigām. Dalībvalstīm vajadzētu nodrošināt resursus, ar ko atbalstīt palīdzību cietušajiem un to aizsardzību. Palīdzībai un atbalstam būtu jāietver vismaz minimāls pasākumu kopums, kas ir vajadzīgi, lai cietušajam nodrošinātu iespēju atgriezties normālā dzīvē un atbrīvoties no cilvēku tirgotājiem. Minēto pasākumu praktiskajā īstenošanā, balstoties uz individuālu izvērtējumu, ko veic saskaņā ar valsts procedūram, būtu jāņem vērā attiecīgās personas apstākļi, kultūras konteksts un vajadzības. Personai būtu jāsniedz palīdzība un atbalsts, tiklīdz ir pamatots iemesls uzskatīt, ka tā varētu būt tikusi pārdota, neatkarīgi no tā, vai šī persona vēlas būt par liecinieku. Gadījumos, kad cietušais kādā no dalībvalstīm uzturas nelikumīgi, palīdzība un atbalsts būtu jāsniedz bez nosacījumiem vismaz nogaidīšanas periodā. Ja pēc identifikācijas procesa pabeigšanas vai nogaidīšanas perioda beigām tiek uzskatīts, ka attiecīgā persona nevar pretendēt uz uzturēšanās atļauju vai cita veida likumīgu uzturēšanos valstī, vai ja cietušais ir devies prom no dalībvalsts teritorijas, attiecīgajai dalībvalstij nav pienākuma turpināt sniegt minētajai personai palīdzību un atbalstu, balstoties uz šo direktīvu. Vajadzības gadījumā palīdzība un atbalsts būtu jāturpina atbilstošu laiku pēc kriminālprocesa, piemēram, ja nozieguma izraisītu smagu fizisku vai psiholoģisku seku dēļ turpinās medicīniskā aprūpe vai ja kriminālprocesā sniegto liecību dēļ ir apdraudēta cietušā drošība.

- (12) Ar Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (2001. gada 15. marts) par cietušo statusu kriminālprocesā ir noteikts cietušo tiesību kopums kriminālprocesā, tostarp tiesības uz aizsardzību un kompensāciju. Turklāt cilvēku tirdzniecībā cietušajiem būtu nekavējoties jānodrošina piekļuve juridiskām konsultācijām un – atbilstīgi cietušo lomai attiecīgajās tiesu sistēmās – juridiskajai pārstāvībai, tostarp kompensācijas pieprasīšanas nolūkos. Minēto juridisko palīdzību, lai no attiecīgās valsts pieprasītu kompensāciju, varētu sniegt arī kompetentas iestādes. Juridisko konsultāciju mērķis ir nodrošināt, lai cietušie saņemtu informāciju un padomus par dažādām iespējām, ko tie var izmantot. Juridiskās konsultācijas būtu jāsniedz personai, kas saņēmusi atbilstošu juridisko apmācību, bet tai nav obligāti jābūt advokātam. Vismaz tajos gadījumos, kad cietušajam nav pietiekamu finanšu līdzekļu, juridiskās konsultācijas un – atbilstīgi cietušo lomai attiecīgajās tiesu sistēmās – juridiskā pārstāvība būtu jānodrošina bez maksas atbilstoši dalībvalstu iekšējām procedūrām. Tā kā šādi līdzekļi visvairāk varētu trūkt cietušajiem bērniem, praksē juridiskās konsultācijas un juridiskā pārstāvība viņiem būtu bez maksas. Turklāt, balstoties uz individuālu riska novērtējumu, ko veic saskaņā ar valstu procedūrām, cietušajiem vajadzētu būt aizsargātiem pret atriebību, iebiedēšanu un pret risku vēlreiz nonākt tirdzniecībā.
- (13) Cilvēku tirdzniecībā cietušie, kuri jau ir piedzīvojuši vardarbību un pazemojošu izturēšanos, kas parasti ietver seksuālu izmantošanu, izvarošanu, rīcību, kas pielīdzināma pakļaušanai verdzībā, un orgānu izņemšanu, būtu jāaizsargā no atkārtotas nonākšanas cietušā lomā un turpmākām traumām kriminālprocesā. Nedrīkstētu pieļaut nopratināšanas lieku atkārtotānu izmeklēšanas, kriminālvajāšanas un tiesas laikā, ko var panākt, piemēram, attiecīgos gadījumos pēc iespējas agrākā procesa stadijā veicot šo nopratināšanu videoierakstus. Šai nolūkā cilvēku tirdzniecībā cietušajiem kriminālizmeklēšanas un tiesas procesa laikā būtu jāsaņem viņu individuālajām vajadzībām atbilstoša ārstēšana. Veicot individuālo vajadzību izvērtējumu, būtu jāņem vērā tādi apstākļi kā cietušo vecums, grūtniecība, veselības stāvoklis, invaliditāte un citi personīgie apstākļi, kā arī to noziedzīgo darbību fiziskās un psiholoģiskās sekas, kurām cietušais bijis pakļauts. Par to, vai piemērot ārstēšanu un kā to darīt, jālemj katrā gadījumā atsevišķi saskaņā ar valsts tiesību aktos noteikto pamatojumu, noteikumiem par tiesu iestāžu diskreciju, praksi un nostādnēm.

(13.a) Palīdzības un atbalsta pasākumi cietušajiem būtu jāsniedz ar viņu piekrišanu un viņus par to informējot. Cietušie tāpēc būtu jāinformē par šo pasākumu svarīgiem aspektiem, un šos pasākumus cietušajiem tādēļ nedrīkstētu uzspiest. Ja cietušais atsakās no palīdzības vai atbalsta pasākumiem, tam nevajadzētu attiecīgās dalībvalsts kompetentajām iestādēm radīt (...) pienākumus nodrošināt cietušajam kādus citus pasākumus.

(14) Papildus pasākumiem, kas pieejami visiem cilvēku tirdzniecībā cietušajiem, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka īpaša palīdzība, atbalsts un aizsardzības pasākumi ir pieejami cietušiem bērniem. Šie pasākumi būtu jānodrošina, ievērojot bērnu intereses un saskaņā ar ANO Konvenciju par bērna tiesībām. Gadījumos, kad pastāv neskaidrības par cilvēku tirdzniecībai pakļautas personas vecumu un ir iemesls domāt, ka šī persona ir jaunāka par 18 gadiem, minētā persona būtu jāuzskata par bērnu un tai būtu jāsaņem tūlītēja palīdzība, atbalsts un aizsardzība. Palīdzības un atbalsta pasākumi cietušajiem bērniem būtu jāvērs uz to fizisko un psiholoģisko izveseļošanu un ilgtermiņa risinājuma rašanu attiecīgajai personai. Piekļuve izglītībai palīdzētu bērniem no jauna iekļauties sabiedrībā. Ņemot vērā to, ka cilvēku tirdzniecībā cietušie bērni ir īpaši neaizsargāti, vajadzētu būt pieejamiem papildu aizsardzības pasākumiem, lai tos aizsargātu kriminālizmeklēšanā un tiesas procesā veiktajās nopratināšanās.

(14.a) Īpaša uzmanība būtu jāvelta nepavadītiem bērniem, kas cietuši cilvēku tirdzniecībā, jo viņu sevišķās neaizsargātības dēļ viņiem ir vajadzīga īpaša palīdzība un atbalsts. No brīža, kad tiek identificēts nepavadīts bērns, kas cietis cilvēku tirdzniecībā, un kamēr nav rasts ilgtermiņa risinājums, dalībvalstīm būtu attiecībā uz bērna vajadzībām jāpiemēro uzņemšanas pasākumi un būtu jānodrošina, lai tiktu piemērotas attiecīgās procesuālās garantijas. Būtu jāveic pasākumi, kas vajadzīgi, lai attiecīgos gadījumos nepilngadīgajam nodrošinātu aizbildņa un/vai pārstāvja iecelšanu, lai aizsargātu viņa intereses. Pēc iespējas īsākā laikposmā būtu jāpieņem lēmums par ikviena cilvēku tirdzniecībā cietuša nepavadīta bērna nākotni, lai rastu ilgtermiņa risinājumus, kuru pamatā būtu bērna interešu individuāls izvērtējums, kurām jābūt galvenajam apsvērumam. Ilgtermiņa risinājums varētu būt atgriešanās un reintegrācija izcelsmes valstī vai atgriešanās valstī, integrācija uzņemtajā sabiedrībā, starptautiska statusa piešķiršana vai cita statusa piešķiršana saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem.

(14.b)Gadījumos, kad saskaņā ar šo direktīvu bērnam būtu jāieceļ aizbildnis un/vai pārstāvis, šīs funkcijas var veikt viena un tā pati persona vai arī kāda juridiska persona, institūcija vai iestāde.

(15) Dalībvalstīm būtu jāizstrādā un/vai jāpastiprina politika, kuras mērķis, ir novērst cilvēku tirdzniecību, tostarp pasākumi, lai ar pētniecības, informācijas, izpratnes vairošanas un izglītības palīdzību vājinātu un samazinātu pieprasījumu, kas veicina visu veidu ekspluatāciju, un pasākumi, lai mazinātu risku, ka cilvēki varētu kļūt par tirdzniecības upuriem. Šādās iniciatīvās dalībvalstīm jāpieņem uz dzimumu balstīta perspektīva un uz bērnu tiesībām balstīta pieeja. Visām amatpersonām, kas varētu nonākt saskarē ar cilvēku tirdzniecībā cietušajiem vai potenciāliem cietušajiem, jānodrošina atbilstoša apmācība, lai tās varētu identificēt cietušās personas un strādāt ar tām. Vajadzētu veicināt, ka šo pienākumu apgūt apmācību (...) piemēro personām, kas pieder pie šādām dažādām kategorijām, gadījumos, kad pastāv iespēja, ka tās varētu saskarties ar cietušajiem, proti, policistiem, robežsargiem, imigrācijas iestāžu amatpersonām, prokuroriem, advokātiem, tiesnešiem un tiesu amatpersonām, darba inspektoriem, sociālās, bērnu un veselības aprūpes personālam un konsulārajiem darbiniekiem, bet atkarībā no vietējiem apstākļiem tas varētu attiekties arī uz citām valsts amatpersonu grupām, kuras savā darbā varētu saskarties ar cilvēku tirdzniecībā cietušajiem.

(16) Direktīvā 2009/52/EK (2009. gada 18. jūnijs), ar ko nosaka minimālos standartus sankcijām un pasākumiem pret darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi, ir noteikti sodi darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri uzturas nelegāli, un kas, kaut arī nav apsūdzēti vai notiesāti par cilvēku tirdzniecību, izmanto kādas personas darbu vai pakalpojumus, zinot, ka šī persona ir cilvēku tirdzniecībā cietušais. Papildus tam dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja noteikt sankcijas pret visām personām, kas izmanto cietušā pakalpojumus, zinot, ka šī persona ir cilvēku tirdzniecībā cietušais. Šāda plašāka kriminālatbildības piemērošana varētu attiekties uz darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas legāli, un ES dalībvalstu valstspiederīgos, kā arī uz personām, kas pērk seksuālos pakalpojumus no jebkura cilvēku tirdzniecībā cietušā neatkarīgi no tā valstspiederības.

(17) Dalībvalstīs būtu jāizveido valstu pārraudzības sistēmas, kā, piemēram, valstu referenti vai līdzvērtīgi mehānismi, tādā veidā, kā tās uzskata par piemērotu atbilstoši to iekšējai struktūrai, un ņemot vērā nepieciešamo minimālo struktūru un noteiktos uzdevumus, lai izvērtētu cilvēku tirdzniecības tendences, apkopotu statistiku, novērtētu pret tirdzniecību vērsto pasākumu rezultātus un regulāri ziņotu. Šādi valstu referenti vai līdzvērtīgi mehānismi jau ir izveidoti neoficiālā ES tīklā, kas izveidots ar Padomes 2009. gada 4. jūnija secinājumiem. Darbā, ko veic šis tīkls, kas Savienībai un tās dalībvalstīm sniedz objektīvu, uzticamu, salīdzināmu un aktuālu stratēģisko informāciju cilvēku tirdzniecības jomā un nodrošina pieredzes un labākās prakses apmaiņu cilvēku tirdzniecības novēršanas un apkarošanas jomā ES mērogā, varētu piedalīties (...) koordinators cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā (...). Valstu referentu vai līdzvērtīgu mehānismu kopīgajās darbībās vajadzētu ļaut piedalīties Eiropas Parlamentam.

(17.a) Lai novērtētu pret cilvēku tirdzniecību vērsto pasākumu rezultātus, ES būtu jāturpina attīstīt darbu metodoloģijas un datu vākšanas metožu jomā, lai varētu sagatavot salīdzināmu statistiku.

(17.b) Lai panāktu saliedētu ES pieeju cilvēku tirdzniecības apkarošanai nolūkā vēl vairāk stiprināt ES un dalībvalstu apņēmību un centienus novērst un apkarot cilvēku tirdzniecību, dalībvalstīm būtu jāatvieglo darbs, ko veic ES koordinators cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, – to varētu darīt, piemēram, uzlabojot koordināciju un saskaņotību starp ES iestādēm un ES aģentūrām, kā arī ar dalībvalstīm un starptautiskajiem dalībniekiem, sniedzot ieguldījumu pastāvošās vai jaunas ES politikas izstrādē saistībā ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību vai sniedzot ziņojumus Eiropas iestādēm.

(18) Padomei saskaņā ar 34. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu būtu jānodrošina dalībvalstis gan savām vajadzībām, gan Savienības interesēs sastādīt tabulas, kas pēc iespējas precīzāk rādītu saikni starp šo direktīvu un transponēšanas pasākumiem, un tās publikot.

- (19) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi – proti, cīnīties pret cilvēku tirdzniecību – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka rīcības mēroga un ietekmes dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Eiropas Savienības līmenī, ES var pieņemt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā minēts Līguma par Eiropas Savienību 3. un 5. pantā. Saskaņā ar pēdējā minētajā pantā noteikto proporcionālītātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (20) Šajā direktīvā tiek ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, konkrēti, cilvēka cieņa, verdzības, piespiedu darba un cilvēku tirdzniecības aizliegums, spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas aizliegums, bērnu tiesības, tiesības uz brīvību un drošību, vārda un informācijas brīvība, personas datu aizsardzība, tiesības uz efektīvu tiesībaizsardzību un taisnīgu tiesu, un tiesiskuma un noziedzīgo nodarījumu un sodu samērīguma princips. Jo īpaši šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt šo tiesību un principu pilnīgu ievērošanu, un tā ir atbilstīgi jāīsteno.
- (21) ¹ Saskaņā ar 3. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Apvienotā Karaliste nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un šī direktīva tai nav saistoša un nav jāpiemēro.

¹ Direktīvas 21. apsvērums atspoguļo, attiecīgi, IE, EK un DK nostāju.

Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un šī direktīva tai nav saistoša un nav jāpiemēro,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets

Šīs direktīvas mērķis ir paredzēt minimālos noteikumus noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai cilvēku tirdzniecības jomā. Tās mērķis ir arī, ņemot vērā dzimumu perspektīvu, ieviest vienotus noteikumus, lai pastiprinātu šādu nodarījumu novēršanu un cietušo aizsardzību.

2. pants

Nodarījumi, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību

1. Dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ir sodāmas šādas tīšas darbības: ekspluatācijas nolūkā izdarīta personas vervēšana, pārvadāšana, nodošana, izmitināšana vai saņemšana, tostarp kontroles pār šo personu maiņa vai nodošana, lietojot draudus vai spēku vai citā veidā piespiežot, nolaupot, krāpjot, maldinot, ļaunprātīgi izmantojot varu vai personas neaizsargātības stāvokli vai dodot vai saņemot maksājumus vai citāda rakstura labumus, lai panāktu tās personas piekrišanu, kura kontrolē citu personu.
2. Neaizsargātības stāvoklis ir tad, ja personai nav citas īstas vai pieņemamas izvēles, kā vien pakļauties attiecīgai ļaunprātīgajai izmantošanai.
3. Ekspluatācija ietver, kā minimums, personu iesaistīšanu prostitūcijā vai citus seksuālās izmantošanas veidus, piespiešanu veikt darbu vai sniegt pakalpojumus, tostarp ubagošanu, turēšanu verdzībā vai darbības, kas līdzinās turēšanai verdzībā, kalpībā, izmantošanu noziedzīgās darbībās vai orgānu izņemšanu.
4. Cilvēku tirdzniecībā cietušā piekrišana iecerētājai vai reālajai ekspluatācijai netiek ņemta vērā, ja lietots kāds no 1. punktā minētajiem līdzekļiem.

5. Ja darbības, kas minētas 1. punktā, attiecas uz bērnu, tās atzīstamas par cilvēku tirdzniecību un ir sodāmas arī tad, ja neviens no 1. punktā minētajiem līdzekļiem nav lietots.
6. Šajā direktīvā "bērns" ir ikviena persona, kas jaunāka par 18 gadiem.

3. pants

Kūdišana, sekmēšana, atbalstīšana un mēģinājums

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka ir sodāma kūdišana, sekmēšana, atbalstīšana vai mēģinājums izdarīt 2. pantā minētos nodarījumus.

4. pants

Sodi

1. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka par 2. pantā minēto nodarījumu paredzētais maksimālais sods ir brīvības atņemšana vismaz uz pieciem gadiem.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka par 2. pantā minēto nodarījumu paredzētais maksimālais sods ir brīvības atņemšana vismaz uz desmit gadiem, ja tas izdarīts šādos apstākļos:
 - a) nodarījums izdarīts pret īpaši neaizsargātu cietušo, kas šajā direktīvā ietver vismaz cietušus bērnus;
 - b) nodarījums izdarīts noziedzīgā organizācijā Pamatlēmuma 2008/841/TI nozīmē;
 - c) ar nodarījumu tīši vai rupjas neuzmanības dēļ tika apdraudēta cietušā dzīvība;
 - d) nodarījums izdarīts īpaši vardarbīgi vai ir radījis cietušajam īpaši smagu kaitējumu.

3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka apstākli, ka noziedzīgu nodarījumu izdarījusi valsts amatpersona, kas veic savus pienākumus, uzskata par atbildību pastiprinošu apstākli.
4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 3. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem piemēro reālus, samērīgus un preventīvus sodus, kas var būt saistīti ar nodošanas procedūru.

5. pants

Juridisko personu atbildība

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka juridiskās personas var saukt pie atbildības par 2. līdz 3. pantā minētajiem nodarījumiem, ko to labā, darbojoties individuāli vai kā juridiskas personas institūcijas locekle, izdarījusi kāda persona, kura veic šīs juridiskās personas vadības pienākumus, pamatojoties uz:
 - a) tiesībām pārstāvēt juridisko personu vai
 - b) pilnvarām pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā, vai
 - c) pilnvarām veikt juridiskās personas iekšēju kontroli.
2. Dalībvalstis arī nodrošina, ka juridisku personu var saukt pie atbildības gadījumos, kad 1. punktā minētās personas uzraudzības vai kontroles trūkums ir darījis iespējamu to, ka noziedzīgos nodarījumus, kas minēti 2. un 3. pantā, šīs juridiskās personas labā veic persona, kas ir tās pakļautībā.
3. Juridiskas personas atbildība saskaņā ar 1. un 2. punktu neizslēdz kriminālprocesu pret fiziskām personām, kas ir 2. un 3. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu izdarītāji, uzkūditāji vai atbalstītāji.
4. Šajā direktīvā juridiska persona ir ikviens subjekts, kam ir juridiskas personas statuss atbilstīgi piemērojamajām tiesībām, izņemot valstis vai citus publisko tiesību subjektus, kas īsteno valsts varu, un publiskās starptautiskās organizācijas.

6. pants

Sankcijas juridiskām personām

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskai personai, kuru sauc pie atbildības saskaņā ar 5. panta 1. un 2. punktu, var piemērot efektīvas, samērīgas un preventīvas sankcijas, kas ietver naudas sodu kā kriminālsodu vai cita veida sodu, un var ietvert citas sankcijas, piemēram:
 - a) tiesību uz valsts pabalstu vai atbalstu atņemšanu;
 - b) īslaicīgu vai pastāvīgu aizliegumu veikt komercdarbību;
 - c) pakļaušanu tiesas uzraudzībai;
 - d) likvidēšanu tiesas ceļā;
 - e) pagaidu vai pastāvīgu to iestāžu slēgšanu, kas izmantotas nodarījuma izdarīšanā.

6.a pants

Izņemšana un konfiskācija

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka to kompetentās iestādes ir tiesīgas izņemt un konfiscēt šajā direktīvā minēto nodarījumu izdarīšanai izmantotos nozieguma rīkus un šādos nodarījumos iegūtos līdzekļus.

7. pants

Cietušo atbrīvošana no kriminālatbildības un sankciju nepiemērošana

Dalībvalstis atbilstīgi savas tieslietu sistēmas pamatprincipiem veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai kompetentām valsts iestādēm piešķirtu pilnvaras cilvēku tirdzniecībā cietušos nesaukt pie kriminālatbildības un tiem nepiemērot sodus par iesaistīšanos (...) noziedzīgās darbībās, (...) ko viņi tikuši piespiesti izdarīt (...), ja šāda piespiešana bijusi tiešas sekas jebkurai no 2. pantā minētajām darbībām.

8. pants

Izmeklēšana un saukšana pie kriminālatbildības

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka izmeklēšana vai saukšana pie kriminālatbildības par noziedzīgiem nodarījumiem, kas minēti 2. un 3. pantā, nav atkarīga no nodarījumā cietušā iesnieguma vai izvirzītās apsūdzības un ka kriminālprocesu var turpināt arī tad, ja cietušais atsauc savu liecību.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai gadījumos, kad tas ir pamatoti nodarījuma (...) veida dēļ, kriminālvajāšanu par kādu no 2. un 3. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem varētu veikt pietiekami ilgu laikposmu pēc tam, kad cietušais sasniedzis pilngadību.
3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personas, nodaļas vai dienesti, kas ir atbildīgi par 2. un 3. pantā minēto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu vai saukšanu pie kriminālatbildības, ir attiecīgi apmācīti.
4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personām, nodaļām un dienestiem, kas ir atbildīgi par 2. un 3. pantā minēto nodarījumu izmeklēšanu vai saukšanu pie kriminālatbildības, ir pieejami efektīvi izmeklēšanas līdzekļi, piemēram, tie, ko izmanto organizētās noziedzības lietās vai citu smagu noziegumu lietās.

9. pants

Jurisdikcija

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu savu jurisdikciju attiecībā uz nodarījumiem, kas minēti 2. un 3. pantā, ja:
 - a) nodarījums ir pilnībā vai daļēji izdarīts attiecīgās valsts teritorijā vai
 - b) nodarījuma izdarītājs ir tās valstspiederīgais.
2. Dalībvalstis informē Komisiju, ja tās pieņem lēmumu noteikt plašāku jurisdikciju par 2. un 3. pantā minētajiem nodarījumiem ārpus savas teritorijas, piemēram, ja:

- a) nodarījums ir izdarīts pret tās valstspiederīgo vai personu, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir šīs dalībvalsts teritorijā, vai
 - b) nodarījums ir izdarīts tādas juridiskas personas labā, kas dibināta attiecīgās dalībvalsts teritorijā, vai
 - c) nodarījuma izdarītāja pastāvīgā dzīvesvieta ir šīs dalībvalsts teritorijā.
3. Lai sauktu pie kriminālatbildības par 2. un 3. pantā minētajiem nodarījumiem, kas izdarīti ārpus attiecīgās dalībvalsts teritorijas, katra dalībvalsts attiecībā uz 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem gadījumiem veic un attiecībā uz 2. punktā minētajiem gadījumiem var veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tās jurisdikcija nav atkarīga no nosacījuma, ka
- a) darbības ir noziedzīgi nodarījumi tur, kur tās tiek izdarītas, vai
 - b) saukšanu pie kriminālatbildības var sākt tikai pēc tam, kad cietušais iesniedzis iesniegumu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietā vai kad ir cēlusi apsūdzību valsts, kurā noziedzīgais nodarījums tika izdarīts.

10. pants

Palīdzība un atbalsts cilvēku tirdzniecībā cietušajiem

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka cietušajiem tiek sniegta palīdzība un atbalsts pirms kriminālprocesa, tā laikā un attiecīgu laiku pēc tā, lai šīs personas varētu īstenot tiesības, kas paredzētas Pamatlēmumā 2001/220/TI (2001. gada 15. marts) par cietušo statusu kriminālprocesā, kā arī šajā direktīvā.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka personai sniedz palīdzību un atbalstu, tiklīdz kompetentajām iestādēm ir pamatots iemesls uzskatīt, ka pret to varētu būt izdarīts kāds no 2. un 3. pantā minētajiem nodarījumiem.

3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka palīdzību un atbalstu cietušajai personai sniedz neatkarīgi no tā, vai šī persona vēlas (...) sadarboties kriminālizmeklēšanā, kriminālvajāšanā un tiesā, neskarot Direktīvu 2004/81/EK par uzturēšanās atļaujām, kas izdotas tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri vai bijuši iesaistīti darbībās, kas veicina nelegālo imigrāciju, kuri sadarbojas ar kompetentajām iestādēm, vai līdzīgus valstu noteikumus.
4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai izveidotu atbilstīgus mehānismus, ar kuriem agrīni identificētu cietušos un sniegtu tiem palīdzību, sadarbojoties ar attiecīgām atbalsta organizācijām.
5. Palīdzības un atbalsta pasākumus, kas minēti 1. un 2. punktā, sniedz ar attiecīgās personas piekrišanu un viņu par to informējot, un tajos ietver vismaz tādu dzīves līmeni, kas var nodrošināt cietušā iztikas līdzekļus, nodrošinot viņiem pienācīgu un drošu izmitināšanu un materiālo palīdzību, kā arī nepieciešamo medicīnisko aprūpi, tostarp psiholoģisko palīdzību, konsultācijas un informāciju, kā arī attiecīgā gadījumā rakstveida un mutiskās tulkošanas pakalpojumus.
6. Šī panta 5. punktā minētā informācija attiecīgos gadījumos ietver informāciju par nogaidīšanas un atveseļošanās laikposmu saskaņā ar Direktīvu 2004/81/EK ¹ un informāciju par iespēju piešķirt starptautisku aizsardzību saskaņā ar Padomes Direktīvu 2004/83/EK ² un Padomes Direktīvu 2005/85/EK ³ vai saskaņā ar starptautiskajiem instrumentiem vai citiem līdzīgiem valstu noteikumiem.
7. Dalībvalstis rūpējas par cietušajiem ar īpašām vajadzībām, kas cita starpā var rasties saistībā ar grūtniecību, veselības stāvokli, invaliditāti, garīgiem vai psiholoģiskiem traucējumiem vai smagām psiholoģiskās, fiziskās vai seksuālās vardarbības formām.

¹ Direktīva 2004/81/EK par uzturēšanās atļaujām, kas izdotas tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir cilvēku tirdzniecības upuri vai bijuši iesaistīti darbībās, kas veicina nelegālo imigrāciju, kuri sadarbojas ar kompetentajām iestādēm.

² Padomes Direktīva 2004/83/EK (2004. gada 29. aprīlis) par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu.

³ Padomes Direktīva 2005/85/EK (2005. gada 1. decembris) par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu.

Cilvēku tirdzniecībā cietušo aizsardzība kriminālizmeklēšanā un kriminālprocesā

1. Šajā pantā minētos aizsardzības pasākumus piemēro papildus tiesībām, kas izklāstītas Pamatlēmumā 2001/220/TI.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka cilvēku tirdzniecībā cietušajiem nekavējoties ir piekļuve juridiskām konsultācijām un – atbilstīgi cietušo lomai attiecīgajās tiesu sistēmās – juridiskai pārstāvniecībai, tostarp kompensācijas pieprasīšanas nolūkos. Ja cietušajam nav pietiekamu finanšu līdzekļu, juridiskām konsultācijām un juridiskai pārstāvībai jābūt bez maksas. (...)
3. Dalībvalstis nodrošina, ka cilvēku tirdzniecībā cietušie saņem piemērotu aizsardzību, pamatojoties uz individuālu riska novērtējumu, *inter alia* saņemot piekļuvi liecinieku aizsardzības programmām (...) vai vajadzības gadījumā citiem līdzīgiem pasākumiem saskaņā ar valsts tiesību aktos noteikto pamatojumu vai procedūrām.
4. Neskarot tiesības uz aizstāvību un saskaņā ar kompetentu iestāžu veiktu individuālu cietušā personisko apstākļu izvērtējumu dalībvalstis nodrošina, ka cilvēku tirdzniecībā cietušie saņem īpašu aprūpi, lai nepieļautu to, ka viņi atkārtoti nonāk cietušā lomā, saskaņā ar valsts tiesību aktos noteikto pamatojumu, kā arī saskaņā ar noteikumiem par tiesu iestāžu diskreciju, praksi vai nostādnēm pēc iespējas izvairoties no:
 - a) nopratināšanas liekas atkārtotā izmeklēšanas, kriminālvajāšanas un tiesas laikā;
 - b) cietušā vizuālā kontakta ar noziedzīgā nodarījuma izdarītājiem, tostarp liecības sniegšanas laikā, piemēram, iztaujāšanās vai konfrontējošā nopratināšanā, izmantojot atbilstīgus līdzekļus, tostarp atbilstošas komunikācijas tehnoloģijas;
 - c) liecības sniegšanas atklātā tiesas sēdē;
 - d) nevajadzīgas iztaujāšanas par privāto dzīvi.

12. pants

Vispārēji noteikumi par palīdzības, atbalsta un aizsardzības pasākumiem cilvēku tirdzniecībā cietušajiem bērniem

1. Cilvēku tirdzniecībā cietušajiem bērniem nodrošina palīdzību, atbalstu un aizsardzību (...). Piemērojot šīs direktīvas noteikumus, pirmkārt ņem vērā bērna intereses.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad pastāv neskaidrības par cilvēku tirdzniecībai pakļautas personas vecumu un ir iemesls domāt, ka šī persona ir bērns, minētā persona tiek uzskatīta par bērnu, lai tā varētu saņemt tūlītēju piekļuvi aizsardzības, atbalsta un palīdzības pasākumiem saskaņā ar 13. un 14. pantu.

13. pants

Palīdzība un atbalsts (...) cietušiem bērniem

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka īpašie pasākumi cilvēku tirdzniecībā cietušu bērnu īstermiņa un ilgtermiņa aizsardzībai un atbalstam viņu fiziskās un psiholoģiski sociālās atveseļošanās laikā tiek īstenoti pēc katra cietušā bērna īpašo apstākļu individuālas izvērtēšanas, pienācīgi ņemot vērā bērna viedokli, vajadzības un bažas, lai bērnam rastu ilgtermiņa risinājumu. Atbilstīgi valsts tiesību aktiem dalībvalstis saprātīgā laikposmā nodrošina piekļuvi izglītībai cietušajiem bērniem vai cietušo bērniem, kuri atbilstīgi šīs direktīvas 10. pantam saņem palīdzību un atbalstu.
- 1.a No brīža, kad iestādes identificējušas cilvēku tirdzniecībā cietušu bērnu, dalībvalstis tam ieceļ aizbildni vai pārstāvi gadījumos, kad saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem personām, kam ir vecāku atbildība, interešu konflikts starp tām un cietušo bērnu liedz nodrošināt bērna intereses un/vai pārstāvēt bērnu.

2. Ja tas ir vajadzīgs un iespējams, dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu palīdzību un atbalstu cilvēku tirdzniecībā cietušā bērna ģimenei, ja ģimene uzturas dalībvalsts teritorijā. Konkrēti, ja tas ir vajadzīgs un iespējams, dalībvalstis attiecībā uz šīm ģimenēm piemēro 4. pantu Pamatlēmumā 2001/220/TI.
3. Šo pantu piemēro papildus 10. pantam.

14. pants

Cilvēku tirdzniecībā cietušo bērnu aizsardzība kriminālizmeklēšanā un kriminālprocesā

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka atbilstīgi cietušo lomai attiecīgajās tiesu sistēmās kompetentas iestādes kriminālizmeklēšanā un kriminālprocesā cilvēku tirdzniecībā cietušajam bērnam ieceļ pārstāvi gadījumos, kad saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem personām, kam ir vecāku tiesības, interešu konflikts starp tām un cietušo bērnu liedz pārstāvēt šo bērnu.
 - 1.a Dalībvalstis atbilstīgi cietušo lomai attiecīgajās tiesu sistēmās nodrošina, ka cietušajiem bērniem nekavējoties ir pieejamas bezmaksas juridiskās konsultācijas un bezmaksas juridiskā pārstāvība, tostarp kompensācijas pieprasīšanas nolūkos, izņemot tad, ja viņiem ir pietiekami finanšu līdzekļi.
2. Neskarot tiesības uz aizstāvību, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka kriminālprocesā par jebkuru no 2. un 3. pantā minētajiem nodarījumiem:
 - a) cietušā bērna nopratināšana tiek veikta, nepieļaujot nepamatotus kavējumus, pēc tam, kad fakti ir paziņoti kompetentajām iestādēm;
 - b) cietušā bērna nopratināšana vajadzības gadījumā notiek šim nolūkam paredzētās vai pielāgotās telpās;

- c) vajadzības gadījumā cietušo bērnu nopratina īpaši apmācīti speciālisti, vai arī tas notiek šādu speciālistu vadībā;
 - d) ja tas ir iespējams un vajadzīgs, cietušo bērnu vienmēr nopratina vienas un tās pašas personas;
 - e) nopratināšanu skaits ir pēc iespējas mazāks, un tās veic tikai tad, ja kriminālprocesā tās ir obligāti vajadzīgas;
 - f) cietušo bērnu var pavadīt viņa pārstāvis vai, attiecīgā gadījumā, viņa izraudzīts pieaugušais, ja vien attiecībā uz šo personu nav pieņemts pamatots lēmums par pretējo.
3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka 2. un 3. punktā minēto nodarījumu kriminālizmeklēšanā cietušā bērna vai, attiecīgā gadījumā, bērna kā liecinieka nopratināšanu var ierakstīt videoformātā un ka šos videoierakstus var izmantot kā pierādījumus kriminālprocesā tiesā saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktu noteikumiem.
4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka kriminālprocesā, kas attiecas uz 2. un 3. pantā minētajiem nodarījumiem, varētu izdot rīkojumu, ka
- a) lietu izskata slēgtā tiesas sēdē;
 - b) cietušā bērna lietu tiesas zālē var izskatīt bez viņa klātbūtnes, proti, izmantojot piemērotu komunikācijas tehnoloģiju.
5. Šo pantu piemēro papildus 11. pantam.

14.a pants

Palīdzība un atbalsts cilvēku tirdzniecībā cietušiem nepavadītiem bērniem un šādu bērnu aizsardzība

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka īpašajos pasākumos saistībā ar palīdzību un atbalstu cilvēku tirdzniecībā cietušiem bērniem, kā teikts 13. panta 1. punktā, pienācīgi ņemtu vērā nepavadītu cietušu bērnu personīgos un īpašos apstākļus.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai rastu ilgtermiņa risinājumu, kura pamatā būtu bērna interešu individuāls izvērtējums.
3. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka cilvēku tirdzniecībā cietušiem nepavadītiem bērniem attiecīgos gadījumos ieceļ aizbildni.
4. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka atbilstīgi cietušo lomai attiecīgajās tiesu sistēmās kompetentās iestādes kriminālizmeklēšanā un kriminālprocesā ieceļ pārstāvi gadījumos, kad bērns ir nepavadīts vai nošķirts no savas ģimenes.
5. Šo pantu piemēro papildus 13. un 14. pantam.

14.b pants

Kompensācija cietušajiem

Dalībvalstis nodrošina, lai cilvēku tirdzniecībā cietušajiem būtu piekļuve pastāvošajām shēmām, kas paredz kompensācijas vardarbīgos starptautiskos noziegumos cietušajiem.

Preventīvi pasākumi

1. Dalībvalstis veic atbilstošus pasākumus, piemēram, izglītības un apmācības jomā, lai vājinātu un samazinātu pieprasījumu, kas veicina visu veidu ekspluatāciju saistībā ar cilvēku tirdzniecību.
2. Dalībvalstis veic tādus atbilstošus pasākumus, tostarp ar interneta palīdzību, kā informēšanas un izpratnes vairošanas kampaņas, pētniecības un izglītības programmas – vajadzības gadījumā sadarbībā ar attiecīgām pilsoniskās sabiedrības organizācijām un citām ieinteresētajām personām –, lai vairotu izpratni un samazinātu risku, ka cilvēki, it īpaši bērni, varētu kļūt par cietušajiem cilvēku tirdzniecībā.
3. Dalībvalstis veicina regulāru apmācību amatpersonām, tostarp ierindas policijas darbiniekiem, kas varētu nonākt saskarē ar cilvēku tirdzniecībā cietušajiem un potenciālajiem cietušajiem, lai viņi spētu identificēt cilvēku tirdzniecībā cietušos un potenciālos cietušos un strādāt ar viņiem.

3.a (...)

4. Lai cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu padarītu efektīvāku, vājinot pieprasījumu, dalībvalstis apsver tādu pasākumu veikšanu, kas ir vajadzīgi, lai noteiktu, ka izmantot pakalpojumus, kas ir 2. pantā minētās ekspluatācijas objekts, zinot, ka šo pakalpojumu sniedzējs ir cietušais kādā no 2. pantā minētajiem nodarījumiem, ir noziedzīgs nodarījums.

16. pants

Valstu referenti vai līdzvērtīgi mehānismi

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai izveidotu valstu referentus vai citus līdzvērtīgus mehānismus. Šādu mehānismu uzdevumi cita starpā ir veikt cilvēku tirdzniecības tendenču izvērtējumu, novērtēt pret cilvēku tirdzniecību vērstu pasākumu rezultātus, tostarp ciešā sadarbībā ar attiecīgajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas darbojas šajā jomā, apkopot statistiku, un sniegt ziņojumus. (...)

16.a pants

ES pieejas koordinācija cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā

Lai sniegtu ieguldījumu koordinētā un saliedētā Eiropas Savienības pieejā cīņai pret cilvēku tirdzniecību, dalībvalstis atvieglo darbu, ko veic koordinators cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā. Konkrēti, dalībvalstis koordinatoram cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā nodot attiecīgo informāciju, tostarp 16. pantā minēto informāciju, lai koordinators varētu [reiži divos gados] [regulāri] ziņot par to, kas panākts cīņā pret cilvēku tirdzniecību.

17. pants

Pamatlēmuma 2002/629/TI atcelšana

Neskarot dalībvalstu pienākumu attiecībā uz transponēšanas termiņu valstu tiesību aktos, ar šo attiecībā uz dalībvalstīm, kas piedalās šīs direktīvas pieņemšanā¹, tiek atcelts

Pamatlēmums 2002/629/TI par cilvēku tirdzniecības apkarošanu.

Attiecībā uz dalībvalstīm, kas piedalās šīs direktīvas pieņemšanā, atsauces uz atcelto pamatlēmumu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu.

¹ Iekļauts pēc Padomes Juridiskā dienesta pieprasījuma.

18. pants

Īstenošana

1. Normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, dalībvalstīs stājas spēkā vēlākais **divu gadu laikā** PĒC PIENĒMŠANAS.
2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmu to noteikumu tekstu, ar kuriem to tiesību aktos transponē saistības, kuras tām uzliek šī Direktīva.
3. Kad dalībvalstis pieņem minētos pasākumus, tajos iekļauj atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

19. pants

Ziņošana

1. **Divu gadu laikā no 18. pantā noteiktā termiņa** Komisija sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, izvērtējot, cik lielā mērā dalībvalstis veikušas pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šo direktīvu, **tostarp to pasākumu aprakstu, kas veikti saskaņā ar 15. panta 4. punktu**, vajadzības gadījumā pievienojot likumdošanas priekšlikumus.
2. Līdz [... gadi pēc pieņemšanas] Komisija sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei, izvērtējot ietekmi uz cilvēku tirdzniecības novēršanas jomā pastāvošajiem valstu tiesību aktiem, ar ko noteikts, ka izmantot pakalpojumus, kas ir cilvēku tirdzniecības ekspluatācijas objekti, ir noziedzīgs nodarījums, vajadzības gadījumā pievienojot atbilstošus priekšlikumus.

20. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā tās dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

21. pants

Adresāti

Šī direktīva saskaņā ar Līgumiem ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs